

SPOMIN SLOVENIJE

SLOVENSKA NACIONALNA LISTA – UNESCO SPOMIN SVETA

MEMORY OF SPOMIN
THE WORLD SVETA

KNJIŽNICA FRANČIŠKANSKEGA SAMOSTANA, NOVO MESTO, 1469–1800

FRANČIŠKANSKI SAMOSTAN NOVO MESTO

Knjižnica frančiškanskega samostana v Novem mestu velja za eno najstarejših ohranjenih in še delujočih knjižničnih zbirk na Slovenskem. Frančiškani so v Novo mesto pribežali iz Bosne pred turško nevarnostjo leta 1469. S seboj so prinesli več dragocenih knjig. V knjižnici hranijo 39 inkunabul in več srednjeveških rokopisnih kodeksov, najznamenitejši med njimi je rokopisni gradual na pergamentu iz leta 1418. Knjižnica obsega bogat nabor humanističnih avtorjev in fond knjig iz časa protestantizma. Poleg knjig z versko vsebino so v knjižnici tudi knjige s področja medicine, zgodovine, zemljepisa, matematike, fizike, filozofije, antične literature, arhitekture in likovne umetnosti. Knjižnica se je močno razvila po letu 1746, ko je bila v prostorih samostana ustanovljena gimnazija.

Za lokalno zgodovino je še posebej pomembna retrospektivna kronika samostana iz 18. stoletja. Bogat arhiv iz časa gimnazije (1747–1870) obsega maturitetne naloge, spričevala, kartografsko in notno gradivo, domoznansko zbirko, listine o gradovih ipd. Celoten fond knjižnice šteje približno 20.000 enot, od tega je približno 7.000 enot gradiva z letnico izida pred 1800. Knjižnica je v samostanu od svoje ustanovitve, nikoli ni bila preseljena, izropana ali razdejana, zato se je ohranila v celoti. Ima nacionalni pomen, saj je pomemben vir za preučevanje kulturne zgodovine, zgodovine šolstva in cerkvenih organizacij na Slovenskem in širše. Leta 1951 je bila zaradi kulturnozgodovinske pomembnosti zavarovana kot kulturni spomenik.

1. Pogled v prostor knjižnice Frančiškanskega samostana Novo mesto. Foto: © Boštjan Pucelj.

2. Naslovna stran Dietenbergove Biblije iz leta 1582. Foto: © Boštjan Pucelj.

3. Police v knjižnici Frančiškanskega samostana Novo mesto. Foto: © Boštjan Pucelj.

4. Najstarejši rokopisni katalog knjižnice Frančiškanskega samostana Novo mesto. Foto: © Boštjan Pucelj.

